

Naročnina za kraljevino
SHS

Mesečno 15 D. Letno 180 D

Inozemstvo:

Mesečno 20 D. Letno 240 D

Oglasi: enostolpna in vrsta za
enkrat 50 para, večkrat popust

JUGOSLA

Plačano do:

Licealna knjižnica

Pavšalni franko.

Ljubljana.

Uredništvo:

Wolfova ulica 1/A. Telefon 300.

Uprava:

rijin trg 8. Telefon 44.

Rokopisi se ne vračajo.
rašanjem je priložiti znamke
za odgovor.

Afere pred narodno skupščino.

ČUDNO POSTOPANJE MONOPOLSKA UPRAVE PRI UVOZNICAH
ZA SOL. — KOMISIJE ZA RAZMEJITEV GOZDOV.

Beograd, 6. julija. (Izv.) Današnje sejo narodne skupščine odpravi predsednik dr. Ribar ob 10.30 dopoldne. Na dnevnem redu so interpelacije. Kot prva pride na vrsto interpelacija socialista Uroša Brkića na finančnega ministra zaradi postopanja monopolske uprave pri podeljevanju dovoljenj za uvoz soli. Interpelant vprašuje, kako to, da je z. Gjorgje Biba v času najstrožje uvozne prepovedi dobil dovoljenje za uvoz 400 vagonov soli. Finančni minister dr. Kumanudi izjavlja v svojem odgovoru na to interpelacijo, da interpelacija ni točna in da ni vse res, kar navaja interpelant. Ministrski svet je leta 1921 sklenil prepovedati uvoz soli v državo. Pri tem pa je bila izdana ona sol, ki je bila naročena v inozemstvu, preden se je izdala prepoved. Interpelant Brkić se ne zadovoljuje s tem odgovorom ministrstva in vpraša sedaj, kako je mogel dobiti posl. Gjorgje Popović dovoljenje za uvoz 10 vagonov soli. Finančni minister dr. Kumanudi ne odgovoriti na to vprašanje, ker je na dnevnem redu. Radikalec Zujovčević o slabem postopanju monopolske uprave pri tabaku in soli. Po njegovem mnenju monopolski upr. stran-

karstv najbolj razvito. Po kratkih govorih in opombah poslancev Voje Laziča — dr. Koruna in Miletića preide zbornica na glasovanje o interpelaciji posl. Brkića. Predsednik ugotovi s prozivko, da ima skupščina kvorum, nakar je z večino glasov sprejel navadni prehod na dnevni red. — Drugi interpelant zemljoradnik Čeda Stanković interpelira ministra za šume in rude zaradi komisij za razmejitev gozdov. V svojem odgovoru zahteva minister za šume in rude Rafajlovič od interpelanta, naj navede konkretne slučaje zlorabe in ga prosi, naj ne generalizira. Zahteva, naj se navede vsak slučaj samostalnega postopanja šumskih oblasti. Interpelant Stanković se ne zadovoljuje s tem odgovorom ministra. Na predlog demokratskega posl. Agatonovića, naj preide zbornica na dnevni red, se ta interpelacija tako reši, da za slučaj, ako ne bi bil proračun pravočasno sprejet, stavi narodna skupščina v sporazumu z ministrom za šume in rude 200.000 dinarjev iz izrednega kredita v znesku 100 milijonov dinarjev za ustanovitve šumskih komisij. — Seja se prekine ob eni popoldne.

Zagonebna pisma
kraljeviča Djordja.

Beograd, 6. julija. (Izv.) Današnje »Videlo« objavlja pismo zaupnika kraljeviča Gjorgja, v katerem veli, da ga je kraljevič zaprosil, naj demantira pisma, ki jih je objavilo »Videlo« v njegovem imenu.

Imenovanje državnih
svetnikov.

Beograd, 6. jul. (Izv.) Demokratski klub je danes nadaljeval debato o imenovanju članov državnega sveta. Definitivni sklep danes še ni bil sprejet.

Beograd, 6. jul. (Izv.) Radikalni klub je imel danes sejo in je nadaljeval razpravo o izvolitvi članov državnega sveta. Debata se danes ni končala.

Burna debata v nem.
državnem zboru.

Berlin, 6. julija. (Izv.) Državni zbor je danes definitivno sprejel zakonski načrt glede izvedbe člena 18 državne ustave, ki se nanaša na presnovo države. Zbornica je nato razpravljala o interpelacijah, ki so v zvezi z zakonom o zaščiti republike. Te interpelacije so stavile stranke leve in se nanašajo na obstoj samobrambnih organizacij i protirepublikanskih manifestacij pristašev stare vojske ter udeležbe državne brambe pri teh manifestacijah. Tekom debate je trdil poslanec Hensel (monarhist), da je domovina padla frontni vojski v hrbet, vsled česar je nastal v zbornici nepopisen hrup. Poslanci so prišli nad govornika in mu pretili, vsled česar je predsednik moral prekiniti sejo za nekaj časa. Ko se je seja zopet otvorila, so levčarji preprečili poslancu Henselu, da bi nadaljeval svoj govor. Zato je predsednik moral zaključiti sejo.

RADIKALI ZA AMERIKANSKO
POSOLILO.

Beograd, 6. julija. (Izv.) Radikalni klub je danes dopoldne in popoldne razpravljala o ameriškem posoliu. Seja se je končala ob 8. in trideset zvečer. V svoji večerni seji je radikalni klub glasoval in sprejel zakonski načrt o ameriškem posoliu.

ORGAN REŠKE AVTONOMISTIČNE
STRANKE V ZAGREBU.

Zagreb, 6. julija. (Izv.) Zaradi še vedno neurejenih razmer in nevarnosti na Reki je začel danes izhajati v Zagrebu list »La Voce del Popolo«, ki je glasilo reške avtonomistične stranke.

Borzna poročila.

Berlin, 6. julija. (Izv.) Dunaj 2.005, Budimpešta 38.70, Milan 2022.45, Praga 873.90, Pariz 3665.40, London 2037.45, Newyork 454.43, Curih 8689.10.

Praga, 6. julija. (Izv.) Dunaj 0.21625, Berlin 11.625, Rim 224, Budimpešta 4.175, Pariz 401, London 219, Newyork 47.95, Curih 963, avstrijske krone 0.24, italijanske lire 221.

Dunaj, 6. julija. (Izv.) Devize: Zagreb 62.79—63.03, Beograd 251.88—252.12, Berlin 46.70—46.80, Budimpešta 17.99—17.03, London 93.378—93.425, Milan 959.70—960.30, Newyork 21.094—21.106, Pariz 1719.50—1720.50, Praga 421.90—422.10, Sofija 137.95—138.05, Curih 3998.75—4001.25, Valute: ameriški dolarji 20.944—20.956, francoski franki 1719.50—1720.50, italijanske lire 949.70—950.30, jugoslovanski dinarji 251.38—251.62, romunski lei 124.44—124.56, švicarski franki 3973.75—3976.25, češkoslovaške krone 421.90—422.10, madžarske krone 18.22—18.28.

Zagreb, 6. julija. (Izv.) Devize: Dunaj 0.3825—0.395, Berlin 19—19.25, Bukarešta 0—52, Milan 372—374, London 362—362.50, Newyork (ček) 81—81.25, Pariz 667.50—668, Praga 158—159, Svica 1525—1555, Budimpešta 7—7.50, Valute: ameriški dolarji 79.50—80.25, češkoslovaške krone 155—159, francoski franki 0—665, nemške marke 20.50—21, italijanske lire 0—373.

Beograd, 6. julija. (Izv.) Devize: Dunaj 0.39, Berlin 19.40, Budimpešta 7.35—7.40, Praga 158, Bukarešta 49, Italija 374, London 366, Newyork 80.50—0, Pariz 670, pvlca 1535. Valute: Romunski lei 48.25, bolgarski levi 49.50.

Curih, 6. julija. Berlin 1.20, Newyork 524.50, London 23.39, Pariz 42.55, Milan 23.55, Praga 10.10, Budimpešta 0.45, Zagreb 1.625, Varšava 0.11, Dunaj 0.02375.

Sporazumna rešitev ali nasilje.

Vkljub temu, da imamo Slovenci 6 dnevnikov, moramo priznati, da je naše znanje o političnih dogodkih in javnemu mnenju v ostalih pokrajinah naše države silno pomanjljivo. Sicer čitamo dnevno poročila o sejah narodne skupščine, o potovanjih kraljevih ministrov in o korupciji slovenskih demokratskih mladikov, toda kar je poglavito v dejanskem življenju, o dejanskih dogodkih, ki jih preživlja v svojem čustvovanju in svojem dnevnem življenju prebivalstvo ostalih pokrajin, smo popolnoma ignorantni. Ta nevednost se ne nanaša samo na pokrajine in prebivalstvo, ki prebiva na drugem koncu države, recimo v Južni Srbiji, Bosni, Črnigori, Bački, temveč ta naša nevednost je velika celo glede javnega življenja Hrvatov in njihovega čustvovanja. O Zagrebu na pr. se piše dnevno, kakor včeraj »Jutro«: Zagreb je gnezdo partikularizma in plemenskega separatizma. V takih krilaticah obstoja vsa informativna služba in socialna politično razumevanje hrvatskega vprašanja in mišljenja današnjega hrvatskega naroda. Krilaticam dodajamo še psovke in klevete in tako ustvarjamo umetno nerazpoloženje med našo javnostjo in hrvatskim narodom.

Tako ne smemo nadaljevati. Medtem ko tiskamo krilatice in se izpopolnjujemo v klevetah, deluje realnost po začrtani poti naprej. V dušah hrvatskega naroda, in javni zavesti tega dela naše domovine se poglablja separatistična misel, zavest zatiranja in zapostavljenosti. Proti tej živi zavesti v teh pokrajinah nastopa po drugih kanalih vzdrževano in podžigano sovražno stališče proti Hrvatom, klevetajoč jih s protidržavnostjo in protinarodnostjo. Ako se postavimo na ekstremna stališča ter stopimo brez pridržkov na eno ali drugo stran, potem moramo računati s tem, da se bo razkol med brati razvil do take ostrine, da bo bratsko čustvo izginilo in da si bodo stali nasproti ne bratje, temveč popolnoma ločeni sovražniki. In po namerah gotovih »državotvorcev« se hoče zanesti v ta spor celo državljanska vojska, ki se že pojavlja v pobojih jugofašistov.

Ce pa hočemo priti do rešitve tega razkola med brati, moramo najti pot, ki edina obeta ozdravljeno in ta pot je sprava, je pot pomirljivosti, medsebojnega spoznavanja, medsebojne koncilijantnosti. Soglasje med brati je temelj države, pa najsi se v to svrhu žrtvuje dva, tri paragrade Vidovdanske ustave. Sila države in edinstvo naroda ne temelji na mrtvih črkah, temveč na slogi in enotni volji. Ta sloga je danes razdejana, volja je razdeljena v dva nasprotujoča, sovražna si tabora. Kako daleč je že šel v tem oziru razkol, priča Vidovdanska proslava, ki bi se morala, če ne drugače, kot akt nacionalne pietete spoštovati in izpolnjevati v vseh pokrajinah. Če sedaj beograjski novinarji poročajo, o mrzem sprejema, ki ga je doživela narodna skupščina v Zagrebu, o demonstraciji, s katero je Zagreb in njegovo meščanstvo odreklo sprejem našemu parlamentu, potem bi morali še z veliko večjim povdankom naglasiti tisto drugo demonstracijo, ki jo je izvršila Hrvatska in Zagreb s tem, da je prešla preko Vidovdanske proslave s trpkim odločnostjo in doslednostjo. Kdor se je setal na Vidov dan po zagrebških ulicah, je s težko bolestjo v srcu opazil, da ne visi v celotnem mestu razen na tujih konzulatih in na uradnih poslopih, lahko rečemo, niti ena zastava. Gledal si po llici, po Jelačićevem trgu, po Zrinjevcu, povsod brez zastave, brez zelenja, brez proslave. Nespametno bi bilo radi tega navaliti na Hrvate s terorjem in strojnimi. Nasprotno, naša dolžnost je, da se poglobimo v psiho hrvatskega dela našega naroda, da ga poslušamo, da ga razumemo in da s koncilijantnostjo spravimo s sveta razlike v ustavnih vprašanjih in da vzpostavimo enoto src, edinstvo volje in skupno ljubezen do državne edinstvi.

Pot sprave, blagohotnega sporazuma in popuščanja je edina realna politična sila, ki more rešiti hrvatsko vprašanje in splošni notranji razdor v jugoslovanski državi. Ostale poti vodijo neizbežno v propast. Poslednji čas je, da se združijo vsi, ki so dobre volje, ki uvidevajo politično resničnost sprave in sporazuma.

Ce našina kolonizacija neizbežno dviga tujerodce k odporu, kako naj združuje nasilje in zatiranje enokrvne brate?

Vprašanje krivde na svetovni vojni
pred francoskim parlamentom.NEMCIJA Z AVSTRO-OGRSKO PROVOCIRALI SVETOVNO
VOJNO.

Pariz, 6. julija. (Izv.) Zbornica je danes razpravljala o interpelaciji glede krivde na svetovni vojni. Bivši ministrski predsednik Viviani je izjavil, da prevzame popolno odgovornost za vse, kar se je zgodilo začetkom vojne. Nato je govoril o odgovornosti Avstrije in Nemčije in o žrtvah, ki jih je francoska vlada doprinesla do zadnjega trenutka s tem, da je umaknila svoje čete za deset kilometrov od meje. Viviani je nekatere poslanice objel. Tudi ministrski predsednik Poincare je zapustil svoje mesto, stiskal Vivianiju roke in ga objel, ko je govornik omenil premirje, ki se je sklenilo dne 4. avgusta 1914. Jaures je dejal v odločilnem trenutku: »Ne vidim prepada med Francijo vlade in Francijo delavcev.« Ko je bila Rusija napovedala vojno, je prišel ruski veleposlanik Izvolski v Elysee in je vprašal, ali bo Francija napovedala vojno, dasi je vezana na pogodbi o zvezi. Francoska vlada

je odgovorila Izvolskemu oficijelno v imenu ministrov. Govornik ne more trpeti, da se odgovornost, ki jo je imel kot takratni ministrski predsednik, naprti drugim. Naglašal je, da je v onih kritičnih dneh angleški zunanji minister sir Eduard Grey predlagal konferenco v Londonu, da pa jo je Avstrija odklonila. Nemčija je ta predlog sprejela. Sazonov je potem zahteval od Avstrije, naj ustavi svoje prodiranje, kar pa je Avstrija odklonila. Dne 29. julija 1914. je Avstrija odredila delno mobilizacijo ob galiski meji. Kaj je mogla storiti Rusija? Bila je prisiljena, da mobilizira ob galiski, ne pa ob nemški meji. Dočim so za to v Avstriji, Nemčiji in Franciji potrebovali le tri dni, je Rusija za mobilizacijo rabila petnajst dni. Potem je prišla nemška spomenica, dasi niti en ruski vojak ni ogrožal meje. Dne 29. julija je bil v Potsdamu znani vojni svet.

ČIČERIN V INNSBRUCKU.

Innsbruck, 6. julija. (Izv.) Kakor poroča »Volkszeitung«, je dospel semkaj ruski komisar za zunanje stvari Čičerin in se namerava muditi v Innsbrucku delj časa.

DRŽAVLJANSKA VOJNA NA
IRSKEM.

Dublin, 6. julija. (Izv.) Iregularne čete so izpraznile še ostale tri hotele, ki so jih imele zasedene.

London, 6. jul. (Izv.) V Dublinu so se vsi vstaši udali. Utrdbe so pogorele do tal.

ITALIJANSKI PRORAČUN VISOKO
PASIVEN.

Rim, 6. julija. (Izv.) Kakor poročajo listi, je proračunska komisija ugotovila primanjkljaj za proračunsko leto 1921/22 na šest in pol milijarde lir.

KJE SE NAHAJAJO NAPADALCI NA
M. HARDENA?

Berlin, 6. julija. (Izv.) Berlinski policiji se je posrečilo ugotoviti, da je iskati prave povzročitelje napada na znanega nemškega pisatelja Maksimilijana Hardena v Oldenburgu.

Strankarsko nastavljanje nekvalificiranih uradnikov.

Popoldanska seja narodne skupščine se odpravi ob petih. Na dnevnem redu je tretja interpelacija radikalnega poslanca Nikodija Miletića o kvalifikaciji g. Brankovića, knjigovodje finančne uprave v Paračinu. Interpelant pravi, da knjigovodja Branković nima potrebne kvalifikacije za svoje mesto. Meni, da obstoja cel sistem, da se iz strankarskih ozirov spravljajo popolnoma nekvalificirane osebe na važna mesta v državni službi. Finančni minister dr. Kumanudi zavrača to trditve interpelanta in pravi, da gre kvečjemu za posamezne slučaje, ki se pa dogajajo povsod. Gospod Branković pa ima vse kvalifikacije za svoje mesto. Sicer pa je gospod Branković takoj podal ostavko na svojo službo, čim je bila interpelaci-

ja predložena narodni skupščini. Minister veli, da bo, ako se mu dokaže, da se nahajajo v njegovem resortu uradniki z nezadostno kvalifikacijo, nastopal proti njim v zmislu zakona. Ker govori interpelant Nikodije Miletić z gotovo strankarsko tendenco in deloma namigava tudi na demokrate, povzame besedo demokratski poslanec Agatonović in zavrača trditve Miletićeve o nameščenju nekvalificiranih demokrat-skih uradnikov iz strankarskih ozir-rov. Interpelant Miletić vztraja še nadalje pri svojih trditvah o gotovemu sistemu pri nameščenju uradnikov. Govori še radikalec Aleksa Zujovčević, nakar preide zbornica na predlog poslanca Agatonovića na dnevni red.

Nadaljevanje debate o proračunu.

Ker so interpelacije izčrpane nadaljuje narodna skupščina debato o proračunu. Posl. Blaško Rajić (Jugoslovanski klub) navaja celo vrsto dejstev, s katerimi hoče dokazati da ne uživa katoličanstvo v Jugoslaviji vseh onih pravic, ki so mu zajamčene v ustavi. Naštevaja primere, kako

se katoliški otroci v šolah zapostavljajo in silijo, da prisostvujejo pravoslavnim obredom. Njegov govor ponovno prekinjajo z vzkliki in medklaci radikalci, vsled česar mora predsednik enkrat sejo prekiniti. — Seja se nato zaključuje, ker je dnevni red izčrpan. Prihodnja seja jutri dopoldne.

Okoli Stejičevega pomiloščenja.

Beograd, 6. julija. (zv.) Kakor se doznava, je vzel pravosodni minister dr. Laza Marković, ki se je odpeljal na Bled k kralju Aleksandru seboj tri ukaze, ki naj jih kralj podpiše in ki se nanašajo na atentatorja Stejića. V prvem ukazu se potrjuje smrtna obsodba, z ostalima dvema pa se Stejić pomilošča, in sicer v drugem na 20, v tretjem

pa na 10 let ječe. Kakor vse kaže, ne namerava kralj Aleksander opustiti svojega stališča in hoče pomilostiti Stejića. Zaradi tega bo minister za pravosodje dr. Marković predložil svojo ostavko, ker vlada ne namerava zaradi vprašanja pomilostitve atentatorja Stejića izvajati posledice.

Fašistovske priprave na Reki.

BOJAZEN PRED PRIHODOM JUGOSLOVANSKIH ČET.

Reka, 6. jul. (Izv.) Že več časa se opazuje, da zbirajo reški fašisti in legionarji orožje in municijo v zasebnih stanovanjih. Iz tega dejstva se sklepa, da se hočejo pripraviti za slučaj, da pridejo jugoslovanske čete

na Reko, kjer bi skupaj z italijanskimi vojniki vzpostavile red in mir. Kakor se doznava, so legionarji na svojem zadnjem zborovanju izvolili razen novega vodstva tudi vojni svet.

LETOVIŠČNO POTOVANJE
STOJANA PROTICA.

Zagreb, 6. jul. (Izv.) Posl. Stojan Protić se je mudil na svojem potovanju v Rimske Toplice, kjer namerava ostati nekaj časa na letovišču, nekaj ur v Zagrebu in je konferiral z nekaterimi svojimi političnimi prijatelji. Iz Zagreba se je odpeljal v Varaždin. Z njim potuje njegov politični prijatelj dr. Potočnjak, ki je bil za banovanja dr. Laginje zagrebški podban. V Varaždinu sta sprejela Protića in dr. Potočnjaka oba Magdića, oče in sin, z avtomobilom, nakar so se odpelali v vinograd dr. Magdića. Včeraj popoldne sta Protić in dr. Potočnjak nadaljevala z avtomobilom vožnjo iz Varaždina v Rimske Toplice.

KDO JE KRIV ŽRTEV V ALBAN-
SKIH GORAH.

Beograd, 6. jul. (Izv.) Parlamentarni odbor za ugotovitev vzrokov za pogin vojakov v albanskih gorah leta 1915 je končal svoje delo in izročil spise pristojni oblasti. Ako se zadeva knalu ne uredi, bo podalo razsodbo dunavsko divizijsko sodišče. Pogina vojakov čez albanske gore je, kakor je ugotovil ta parlamentarni odbor, kriv tedanji srbski vojni minister polkovnik Jovan Bojović.

KOLERA IN KUGA V JUŽNI
SRBIJI.

Beograd, 6. jul. (Izv.) Iz južne Srbije prihajajo vesti, da se je v Solunu in okolici pojavila kolera. Ugotovili so tudi več primerov kuge in pegavice.

Sedanje stanje zadrškega vprašanja.

Razgovor z g. dr. O. Rybarem.

Z ozirom na najnovejša poročila, da odklanja Pašić sporazum z Italijo vključno temu, da je Italijanska vlada sprejela zahtevane spremembe in da on sedaj zahteva, naj se zadrško vprašanje reši po arbitraži predsednika švicarske konfederacije, smo se obrnili za pojasnila o tem vprašanju na g. dr. Rybara, ki je, kakor znano, proti koncu sodeloval na pogajanjih z Italijani, zlasti glede ekonomsko-financijskih in administrativnih vprašanj.

Podal nam je sledečo izjavo:

»Ako so časopisne vesti, da zahteva gospod Pašić, naj se spor glede Zadra, zlasti pa radi širnosti obmejne cone, reši po arbitraži predsednika švicarske konfederacije, potem se, po mojem mnenju, nahaja g. Pašić glede dopustnosti te arbitraže v nevarni zmoti.

Namen sporazuma z Italijo je izvršitev rapalske pogodbe. Ako ne pride do sporazuma, ostanejo v veljavi le določbe te pogodbe, posebno tudi one o arbitraži. Ta pa je predvidena v čl. V. le za slučaj spora o meji.

Ako se namreč razmejitvene komisije ne morejo sporazumeti glede meje na licu mesta, nastopi arbitraž predsednika švicarske konfederacije.

Vprašanje pa, radi katerega se sedaj gospod Pašić protivi odobrenju v vseh ostalih točkah doseženega sporazuma, se ne tiče meje, temveč gospodarskih odnošajev Zadra z jugoslovanskim okolico ali takozvane obmejne prometa, kakor obstaja isti v normalnih razmerah med vsemi sosednimi državami na mejah.

Italijani se sklicujejo glede svoje zahteve, naj se tak obmejni promet posebno glede Zadra dovoli in uredi, na čl. II. rapalske pogodbe, po katerem je v resnici predvidena posebna konvencija, ki naj »utvrdi vse, kar se nanaša na izvršitev tega člena z ozirom na obično zadrsko in njenih odnošajev z okrajem in pokrajino Dalmacijo in naj uredi vzajemne odnose med ozemljem, dodeljenim kraljevini Italiji (Zader) in ostalim ozemljem, ki je do sedaj bila sestaven del iste občine, okraja in pokrajine, a je dodeljena kraljevini Srbov, Hrvatov in Slovencev.

Z naše strani se je sicer skušalo dokazati, da se ta določba nanaša le na ureditev dosedanjih administrativnih odnošajev, no temu se je oporekalo ne samo z laške strani, temveč posebno tudi s strani Lloyd Georgea in njegovih strokovnjakov, ki so naglašali, da ima drugi del navedenega stavka brezdvomno v mislih v prvi vrsti gospodarske odnose.

Po Lloyd Georgejevem mnenju smo mi torej obvezani z Italijo skleniti konvencijo o gospodarskih odnošajih Zadra z jugoslovansko okolico. Kar je pa za sedanje stanje tega vprašanja za nas posebne važnosti, je to, da v slučaju spora ne razsoja predsednik švicarske konfederacije, kakor meni g. Pašić, temveč — razsodišče Društva Narodov, kajti za ta spor ni določena arbitraž švicarskega predsednika. Ker v

rapalski pogodbi tudi ni predvidena druga arbitraž, sta naša država in Italija dolžni držati se čl. 13 pakta o Društvu Narodov in torej svoj spor predložiti njenemu razsodišču. V Društvu Narodov pa ima zopet vodilno vlogo Anglija. Kak je tam naš položaj, je jasno pokazal naš spor z Albanijo. Sedaj pa ne gre za Albanijo, temveč za Italijo.

Zdi se mi torej, da treba eventualiteto arbitraže v našem sporu glede Zadra dobro pretehtati in se posebno ne vdajati usodni iluziji, da nam bo sodil švicarski predsednik.

Vprašali smo še g. dr. Rybara, ali so bila pogajanja sploh potrebna in ali ne bi bilo za nas bolj umestno, da smo, kakor se to z različnih strani povdarja, enostavno zahtevali čisto izvršitev rapalske pogodbe. Gospod dr. Rybar nam je na to odgovoril sledeče:

V narodnih odnošajih odločuje žalibog še vedno edino le moč. Ako imamo sami toliko moči, da v slučaju odpora Italijo k izvršitvi lahko s silo primoramo, ali pa, ako imamo opravičene razloge za nado, da nam izvršitev drugi, recimo Društvo Narodov, s silo preskrbi, potem nam seveda niso potrebna pogajanja; potem pa moramo biti tudi pripravljeni na skrajne posledice.

Ako pa o tem nismo prepričani, potem se moramo seveda pogajati.

Sicer pa ne smemo pozabiti, da z ene strani v rapalski pogodbi in določen nikak rok za evakuacijo nam odstopljenega ozemlja, da v celoti pogodbi sploh ni najti besede evakuacije in da za izpolnitev mednarodnih pogodb ne veljajo določbe našega državljankega zakonika, po katerih se imajo, kadar ni roka, pogodbe takoj izvršiti, a z druge strani, da smo z rapalsko pogodbo tudi mi prevzeli obveze in precej težke obveze, med drugimi tudi prej omenjeno, da sklenemo namreč konvencijo glede ureditve odnošajev Zadra s zaledjem.

Italijani stojijo sedaj na stališču, da niso dolžni evakuirati in torej izvršiti pogodbe, dokler je mi sami glede omenjene konvencije ne izvršimo.

Ali je to stališče pravilno, naj razsodi poklicanejši pravnik; jaz moram le opozoriti, da bi tudi v tem slučaju prišlo v poštev nazadnje le vprašanje moči.

Zdi se mi torej, da so bila pogajanja neizogibna.

Ista pa so imela tudi za nas neko precej dobro stran. Mi smo namreč ta pogajanja porabili v to, da smo ob tej priložnosti rešili v našo korist različna sporna vprašanja, radi katerih so se naši državljani v nešteti prošnjah obračali na vlado in na rimsko delegacijo, kakor n. pr. vprašanje odškodnine za škode povzročene po laških četah za časa zasedbe, izmenjave neizogibnih a. o. novčanec v Zadru, priznanje izmenjave depozitov preko demarkacijske črte na korist jugoslovanskih zavodov na Primorskem, dvignjena sekvestracij, pripadnosti trgovskih, zlasti delniških društev, izvrševanje poklicov naših državljanov v Zadru, ureditve razmer pri deželnem kreditnem zavodu v Dalmaciji, razdelitve skupnih deželnih, okrajnih in občinskih imovnin, gospodarskih od-

nošajev Kastva z laškim zaledjem i. t. d.

V slučaju arbitraže bi seveda razsodišče Društva Narodov imelo soditi le o vprašanju odnošajev Zadra z zaledjem, ker je le to vprašanje v rapalski pogodbi predvideno. Vsa ostala vprašanja pa bi ostala nerešena ali pa bi se morala rešiti posebej, to je ne v zvezi s koncesijami, ki so nam bila v zadrskem vprašanju naložena, dočim je šla sedaj koncesija za protikoncesijo.

Ali je taka rešitev v korist države, to naj odloči vlada, v prvi pa gospod Pašić. Dr. Krstelj je očitno nasprotnega mnenja in on je kot Dalmatincev tu v prvi vrsti interesiran in poklican.

Samouprava in separatizem.

Demokratski tisk dnevno dokazuje svojim nevednim in maloštevilnim čitateljem, da je politična metoda vlade v državi SHS najvzornejša, ustvarjajoča, ki naj doslej skozi stoletja ločene narode v par letih pretvori v enotno nacijo. Ako človek redno zasleduje demagoško pridigovanje vladnih časopisov, bi lahko prišel do prepričanja, da so notranje ureditve naše države posneli po najstarejših in najnaprednejših državah na svetu ali pa, da je recimo vidovdanska ustava res izraz narodne volje. Toda treba je le trohice samostojnega mišljenja ter nekoliko globlje politične naobrazbe in takoj je jasno na dlani, da je vsa naša notranje-politična ureditev države, kolikor je že gotova in v kolikor je še le predvidena, zgrajena na nelojalnosti, neodkritosti, političnem nasilju, pohlepu po vladanju, deloma pa tudi nepoznanju razmer med širokimi plastmi ljudstva.

Anglija, Združene države, Švica in celo Nemčija, ki kljub izgubljeni vojni še vedno predstavlja ogromno gospodarsko in politično silo, so brez vsakega dvoma ekonomsko najmočnejše in na znotraj najbolj konsolidirane države. Angleška ustava pomeni naravnost višek in triumf parlamentarizma. In vendar živijo ravno te države na temelju samoupravnih načel. Severnoameriška Unija in Anglija sta rešili antanto v svetovni vojni in sta črpali svoje sile iz državljanske zavesti svojih narodov. Vsi ti državljani niso v kritičnem trenutku odpovedali državi svoje ljubezni, ker so uvidevali in čutili, da jim more dati le ta država tisto svobodo, ki jo daje državljani samoupravna ureditev državljanske organizacije. Avstralija ima svoj zakonodajni parlament, ravno tako Kanada, da ne govorimo še o drugih samoupravnih enotah. Tako je zgrajena silna angleška država na temelju čistega in pristnega separatizma, kakor nazivajo naši reakcionarni demokrati vsako pravo ljudsko samoupravo. Pri vsem je pa še treba podčrtati, da so vsi angleški samoupravni separatisti najvzornejši angleški državljani, ker se zavedajo, da črpajo svojo politično svobodo in gospodarsko blagostanje iz države, ki je na zunaj centralistična, na znotraj pa samoupravna, avtonomistična, federativna ali kakor že hočete.

V Združenih državah ima vsaka država svoj parlament in radi bi videli onega, ki bi poizkusil to separatistično urejeno državo razbiti. To bi k večjemu napravila naša dična državotvorna žerjav in Pribevič, če bi prišla tjakaj krošnjariš s svojim absolutističnim centralizmom.

Ali naj govorimo o Švici, tej stari kulturni tvorbi s širokimi ljudskimi samoupravami Francozov, Italijanov in Nemcev. Vsi so Švicarji in nihče ne sili v svojo nacionalno državo, separatistična svoboda jih drži skupaj. Ako bi imeli Hrvatje in Slovenci v naši državi toliko politične svobode, kakor jo imajo Prusi, Bavarci in Saksonci v Nemčiji, bi že davno ne imeli hrvatskega in slovenskega vprašanja v jugoslovanski državi.

Toda ne glejmo prečrno. Tudi gospodje demokrati prodajajo jugoslovanskemu državljanu samoupravo. Slovenci dobimo na primer takole politično svobodo: Demokratiški ministri v Beogradu imenuje demokratska velika župana dr. Baltić in dr. Skaberneta, ki bosta od časa do časa sklicevala »skupščino«, ki bo lahko prikimala, če se sme ta ali

ona cesta posuti s peskom. Ta posvetovalni organ bo morda tudi razdeljeval vladne podpore po intencijah ministerijalnih pandurjev. To je jedro samouprave po vidovdanski ustavi, vzor birokratskega absolutizma in karikatura narodove volje.

Jugoslovanska država mora biti močna na zunaj in polna svobode na znotraj, kar pa more dati le legislativna samouprava. Ako bi po taki samoupravi zmagali socialisti, klerikalci, radičevci, zemljoradniki ali kdorkoli, to ne zmanjša pravice naroda do samovlade. Demokrati imajo potem nalogo, da gredo med ljudstvo, ga prepričajo o pravilnosti svojih idej in jim priborijo zmago. To je pot pravega demokratizma. Danes pa so demokrati izrazito destruktiven element v naši državi in je separatizem v smislu stremljenja po široki ljudski samoupravi zdrav pojav, ki bo prav gotovo zmagal in tudi ozdravil jugoslovansko državo.

Vidovdanska ustava je ustvarila absolutizem birokratizma, uničila je zdrav parlamentarizem ter je bila najnevarnejši udarec proti temeljem naše države. Rodila jo je vele-srbska ideologija, prerodila pa jo bo zmaga samoupravnega principa.

Politične vesti.

Odmev obiska nar. poslancev v Zagrebu.

Poročevalec »Novosti«, katerega smo citirali v včerajšnjih številkah, prinaša še nastopne tople besede o Zagrebu. Ker so izraz prave in globoke politične uvidenosti ter kažejo na edino pravilno obdelavo hrvatskega vprašanja, jih prinašamo v celoti.

»To kar so občutili novinarji o priliki obiska v Zagrebu, so občutili tudi narodni poslanci brez razlike strank. Čutili so globoko bol zaradi jezua, ki obstoja med brati. Oni so ga še posebej občutili radi tega, ker je vsak priznal sam sebi, da je najbrže tudi on osebno kriv zato, da je prišlo do tega. Ravnodušnost zagrebskega meščanstva je zbolela poslance in ta bolest se je še povečala, ko so videli, da jih mora v bratskem Zagrebu čuvati policija in da niso mogli storiti niti koraka brez nje. Pred kom nas čuva — so se poslanci izpraševali začudeno. Naš sodrušnik je imel priliko razgovorjati se s poslanci, ki so mu to potrdili. Še več. Neki voditelj demokratske stranke je po razgledu sejma in zagrebskih kulturnih zavodov iskreno priznal, da bi se moralo s Hrvati postopati drugače, da bi jim trebalo iti na roko. Vsi razgovori so se po navadi zaključevali takole: Treba najti izhod od tega položaja. Kje je izhod, kako naj se začne, tega ni mogel nihče povedati. Poset narodnih poslancev v Zagrebu, katerega je Zagreb prežl, bo imel, kot smo uverjeni, tudi svojo dobro posledico. Kajti vsi poslanci, ki so prehodili Zagreb in njegovo divno okolico, so prišli do zaključka, da so pretirane vesti, ki se razširjajo v javnost o Hrvatih in Zagrebu. Videli so, da je s Hrvati mogoče sporazum, če bo le na obeh straneh dovolj popuščanja in razumevanja. Obisk Zagreba je imel smisel, ker se bodo vsi pošteni sinovi te zemlje prišli dela za po-

mirjenje sprtih bratov. Bratom v Zagrebu bodo prožili roko, ki jo bodo poslednji ravnotako bratsko oprijeli. Ako pride do tega, potem je imel obisk Zagreba ogromen učinek.

Kemija in demokratizem.

Demokrati so polni državotvornosti in jugoslovanstva. Če govorijo o svinčeni aferi, dobiš odgovor, da je bila državotvorna. Če omeniš Union banko, oziroma bančno unijo demokratskih mladincov s Praprotnikom, te prekinjejo z jugoslovanstvom. Če pa zineš o njihovem delu in o osebah, da so škodljive državi in edinstvu te uporabijo z »zakonom narave« in s »spretnostjo v pozitivnem prizadevanju«. Te poslednje stvari, namreč zakon narave, ali bolje rečeno zakon družabnega razvoja in pa spretnost v pozitivnem prizadevanju so globokomumno došli, ko so v Vidovdansko ustavo mesto lepega in skupnega državnega imena Jugoslavije uvrstili kemični naziv SHS, vključno temu, da že naveden srednješolec ve, kako velikega pomena je skupno ime za narod in za formacijo njegove nacionalne zavesti. Mesto skupnega v resnici državotvornega in enotnega imena so nam dali kemično formulo. Destruktivno delo te kemične formule je bilo ogromno. Tudi to vprašanje bi bilo kaj zanimivo poglavje nauka o socialnotvornih silah nacionalnega in državnega edinstva.

Poslabšanje Ljeningovega zdravstvenega stanja.

Pariz, 5. jul. (Izv.) »Temps« javlja iz Helsinkisa: Iz dobljenih informacij je razvidno, da se je bolezen Ljeningova nenadoma zelo poslabšala. Dne 1. julija zvečer je bila seja osrednjega odbora boljševiške stranke. Za primer Ljeningove smrti računajo, da se bo sovjetska vlada preobrazila in da pride na vodilnih mestih do precejšnjih izprememb.

H. G. WELLS:

Kako se je Peycraft zdravil.

Povedal sem svoje ime, nakar je odklenila — dasi ne baš z izrazom zaupanja.

»Nu?« sem dejal, ko sva stala naposled vstrijc na Peycraftovem mostovžu.

»Rekel je, da stopite kar noter, če pridete,« je odgovorila. Pri tem je strmela vame, ni pa se zgenila, da bi me peljala kam naprej. Za nekaj časa je dodala zaupljivo: »Zaklenil se je.«

»Zaklenil?«

»Zaklenil — včeraj jutraj — in ne pusti od tistih dob nikogar k sebi. In kako včasih preklinja! O Bog!«

Ozrl sem se na vrata, ki se mi je zdelo, da kaže nanja z očmi. »Tu notri?« sem vprašal.

»Da.«

»Kaj pa je z njim?«

Potrt je zinjala z glavo. »Samo za jed vpije venomer. In vedno hoče, kar najbolj težkih stvari. Saj človek rad stori, kar more. Pri nesla sem mu svinjske pečenke, pudinga in sveže kruha. Samih takšnih reči. In vse sem postavila pred vrata — prosim! — Jaz sama se moram vselej odstraniti. Jé pa tako, da je strahota!«

Izprevrženo vreščanje se je začelo skozi vrata: »Formalyu?«

»Peycraft?« sem vzkliknil. Nato sem skočil k vratom in potkal.

»Odnarvite to.«

Storil sem po njegovi želji.

Ko sem bil sam, sem zaslišal čudno tipanje po vratih, malone tako, kakor bi nekdo v temi iskal ključke, in vmes Peycraftovo godrnjanje, ki sem ga dobro poznal.

»Vse v redu!« sem dejal. »Odšla je.«

A vendar je trajalo še dolgo, preden so se odprla vrata.

Nazadnje se je obrnil ključ in Peycraftov glas je velel: »Stopite noter!«

Pritisnil sem na ključko in odprl vrata, misleč sevé, da zagledam Peycrafta pred seboj.

In — nu da! — ni ga bilo!

Svoje žive dni ne pomnim takšne osuplosti! Njegova soba, da — soba je ležala pred menoj, vsa v strašnem neredu — knjige in papirji, krožniki, skleda — vse razmetano — in vmes par prevrnutih stolov. — A Peycraft...?

»Prav, prav, stara sablja! Zaprite vrata je dejal njegov glas. In tedaj sem ga zagledal.

Tam gori je visel — v kotu, nad okrajkom vrat, kakor bi ga bili pribili k stropu. Zdel se je ves prestrašen in ogorčen. Sopihal je in mahal z rokami. »Zaprite vrata!« je ponovil. »Ako ženščina zapazi, kako in kaj...«

Zaklenil sem vrata, stopil v sobo in se strme zagledal vanj.

»Če se tistole tam gori utrga, Peycraft, in padete doli, si zlomite vrat kakor le kaj.«

»Samo da bi si ga mogel!« je zažal on.

»Človek vaših let in vaše teže... Pa takšne otročarije...!«

»Molčite vendar!« je rekel z obupanim obrazom. »Saj vam razpovem... In pri tem je mahal okrog sebe kakor divj.

»Kako hudimana se neki držite?«

A tisti hip se mi je zdnilo, da se vobče ne drži, nego enostavno plava pod stropom, kakor bi plaval balon, napolnjen s plinom. Obupno se je izkušal odtrgati in splezati po zidu k meni.

»Recept!« je puhnil. »Vaša prabab...«

Tako govoreč je po nepredvidnosti prijel za okvir nekega jekloreza. Okvir je odnehal in Peycraft je spet zletel pod strop, dočim je zaropotala slika na tla. Bum! je visel spet na stropu. In zdaj sem tudi vedel, zakaj je na vseh izboklih koncih in krajih svojega telesa tako bel!

Iznova se je potrudil — topot oprežneje — da bi splezal ob kaminu nizdoli.

Ta veliki, tolsti, mrtvoudno debeli mož, ki je stremel z glavo naprej od stropa, je nudil bogme prav čuden pogled. »Vaš recept!« je dejal. »Pred o ber je bil!«

»Kako to?«

»Zmanjšanje telesne teže — — je malone popolno!«

Zdaj sem ga seveda razumel.

»Bog nebeški, Peycraft!« sem dejal. »Ozdraviti ste se hoteli debelosti! A govorili ste vedno o teži. Govorili ste o teži — venomer!«

Ne vem zakaj — a radoval sem se kakor norec. Baš toliko, da ni-

sem vzljubil Peycrafta — v tistem hipu. »Dajte, da vam pomorem!« sem rekel, zgrabivši ga za roko in vlekoč ga doli. Cepetal je z nogami ter se lovil, da bi našel kakor oporo. Prav tako je bilo, kakor če držiš ob vetrovnem vremenu zastavo v rokah...

»Tistale miza,« je dejal. »Od masivnega mahagona je in zelo težka. Če bi me mogli zavleči pod njo...«

Zavlekel sem ga; in zdaj se je zibal tam kakor privezan balon, dočim sem stal jaz pred njegovim kaminom ter se razgovarjal z njim.

Najprej sem si zapalil smodko.

»Zdaj mi povejte,« sem rekel nato, »kaj se je pravzaprav dogodilo.«

»Vzel sem zdravilo,« je začel.

»Kakšen je bil vkus?«

»Oh, svinjski!«

To velja menda o vseh receptih. Najsi gledaš posamezne pridatke, končno mešanico ali morebitni uspeh — — skoro vsa prababičina sredstva se mi zde — da se mlo izrazim — nenavadno malo vabljiva.

Jaz za svojo osebo — —

»Najprej sem poskusil le majhen požirek.«

»Nu?«

»Čakal sem celo uro; čuteč, da mi je laglje in bolje pri duši, sem sklenil pogoltniti vso čorbo namah.«

»Kaj ste mislili, ljubi Peycraft!«

»Zatisnil sem si nos,« je pojasnil on. »In tedaj mi je jelo postajati čedalje laglje in laglje — in tako neobgleno sem se čutil, veste — — In zdajci je izbruhnil z vso strastjo: »Kaj naj storim za Boga?«

(Dalje prih.)

Gospodarstvo.

Pokrajinska razstava v Mariboru

(8. do 17. septembra.)

Prenočevanje obiskovalcev razstave. Razstaveni odbor ima poseben stanovanjski odsek, ki bo skrbel za prenočevanje obiskovalcev razstave, ki prihajajo od zunaj. Ta odsek je začel te dni posloovati. Vsi oni, ki razpolagajo s sobami ali posteljami, ki bi jih za čas razstave lahko odstopili stanovanjskemu oddelku za prenočevanje obiskovalcev, se naprošajo, da naznanijo naslov in število sob, oziroma postelj v pisarni razstavnega odbora Aleksandrova cesta 22. V pošto prihajajo posebno dijaška stanovanja, ki bodo ob tem času prosta in bi se na ta način lahko najbolje izkoristila.

Vinska razstava, je posebno sedaj, ko vsled valutarnih razmer nimamo več avstrijskega trga, za vse vinogradnike potrebna in važna, da si na ta način dobimo novih odjemalcev. Pokrajinsko obrtno razstavo bodo posetili obiskovalci iz vseh krajev naše države, kakor tudi iz inozemstva, zato je pričakovati da bo imela tudi vinska razstava, ki jo bo priredil pod okriljem te razstave vinarski in sadjarski odsek v Mariboru, kar največji uspeh. Pozivljamo vse vinogradnike, da se te razstave polnočestveno udeležijo in se čimprej prijavijo omenjenemu odseku. Vrna razstava, ki se vrši ob enem s Po-

krajinsko obrtno razstavo, vzbujajo po celi naši državi, pa tudi v zavistnem inozemstvu veliko pozornost. Bo to prva razstava te vrste v naši državi, ki bo pokazala, da smo se tudi že na tem polju osamosvojili od inozemstva. O tem bomo poročali še podrobneje.

Gmojna sredstva, s katerimi razpolaga razstaveni odbor, so zelo pičila. Odbor razpolaga samo z denarjem, ki ga plačajo razstavljalci kot prijavnino, iz katere se krijejo vsi tekoči izdatki. Zato pozivljamo vse obrtnike, da ob enem s prijavnico pošljejo tudi prijavnino. Kdor je prijavnico že vpsal, naj naknadno še nakaže prijavnino, če tega že ni storil. Obrtniki! Sami si moramo pomagati. Le od nas je odvisen uspeh razstave. Pokažimo kaj zmoremo in kaj znamo! Le na ta način bomo dosegli in zavzeli ono mesto, ki nam pristaja. Zato vsi na razstavo! Prijavni rok je podaljšan do preklica. Zato je vsakemu obrtniku dana možnost, da se razstave s svojimi izdelki udeležijo. Nikdo naj ne manjka pri skupnem boju za skupnimi cilji. Vsi dopisi, ki se tičejo Pokrajinske obrtne razstave v Mariboru, naj se naslovijo na »Razstaveni odbor Pokrajinske obrtne razstave v Mariboru, Aleksandrova cesta št. 22.« Vsa pojasnila glede razstave se dobe v pisarni Slovenskega obrtnega društva na Aleksandrovi cesti št. 22., kamor naj se blagovolijo obrniti vsi zainteresirani.

Dnevne vesti.

— **Odpušcanje železniških uslužbencev.** Kakor poročajo, je ministristvo saobračaja pričelo z odpušcanjem vseh onih državnih železničarjev, ki niso hoteli optirati za naše državljanstvo. Popolnoma prav, da se odpusti takti uslužbenec, ki sovražno Jugoslavijo. Čudno se nam pa zdi postopanje ministristva saobračaja, ki bi lahko vedelo, da državnim uradnikom, in med te spadajo tudi državni železniški uslužbenec, ni bilo treba optirati, ker je vsak uslužbenec že z momentom, ko je vstopil v državno službo, postal brez vsake optacije naš državljan. Isto velja za vse državne urade. Ako se bo na praktično nari- ranje ministristva saobračaja, bodo morali odpustiti iz službe vse policije, carinarje, sodnike, — sploh skoraj vse državne uradnike, ki so prišli iz Primorja, ker od teh al skoraj nobeden optiral, kar 24. po zakonu ni bilo treba. Zadnji čas je, da se ta zadeva temeljito, jasno in logično reši po že izdanih odredbah, da se ne bo begalo ubogih iz Italije zaradi nesrečnih beguncov, ki so iz golega idealizma zapustili domače kraje, znanje, prijatelje in celo vsi odškodnino ter prišli pomagat Jugoslavijo. — Zdaj, ko je zamorec napravil svojo dolžnost, lahko gre, medtem, ko n. pr. Rusi uživajo raznovrstne pravice in ugodnosti. Oni so nastavljeni v državnih in celo policijskih službah, čeprav niso optirali in nimajo pravice do optacije. Kako se to ujema?

— **Vozni red.** V vsaki državi izdajajo takozvane »uradne vozne redove« v obliki knjižice. V Avstriji smo imeli »Kursbuch«, v Italiji »Osario ufficiale«, v Nemčiji »Der Kondukteur« itd., le pri nas nimamo ničesar podobnega. Lansko leto je sicer izdalo Dioničarsko društvo v Zagrebu prav lep žepni voznik red in letos tudi v Ljubljani je izšlo tudi nekaj, v Mariboru je izdala Mariborska tiskarna neko skrupulo; vsa ta množina kolektarjev je pa izdana v spekulativne svrhe, da izdajatelj kaj priskrbi; zraven vsega pa so vsi nepopolni, neoficijelni. Južna železnica ima sicer oficijelen voznik red, kateri je pa dober za službeno uporabo, za praktično je pa popolnoma neuporaben. Zadnji čas je, da izda ministristvo saobračaja pravičen oficijelni voznik red za vse proge Jugoslavije, ki bo vsakemu za primerno ceno na prodaj. Če ni bilo tega treba prej v stari Srbiji, je pa zdaj neobhodno potrebno.

— **Sprejem carinskih pripravnikov.** Mariborska carinarnica sprejme 5 abiturientov za carinske pripravnike. Našim abiturientom priložimo nam vstopilo v to službo, ki je zelo priporočljiva, ako ne grejo na vsučilišče. Podrobnosti daje carinarnica v Mariboru, administrativni odsek.

— **Tovarniška nesreča v Budimpešti.** V sredo popoldne je v tavnici barvil Auer & Kisfalvy eksplodiral kotel, v katerem so mešali razne snovi, med njimi bencin, žveplo in terpentini. Ena delavka je bila ubita, dve osebi težko in tri lahko ranjene.

— **Imenovanje.** Nadzornik mestnega upravnega urada g. Ivan Zupan je imenovan za ravnatelja.

— **Osebnost.** G. prof. dr. Fr. Hlešč, dosedaj profesor zagrebške univerze, je po- zvan na poljsko univerzo v Varšavi, kjer bo predaval v prihodnjem zimskem semestru o jugoslovanski literaturi in narodni zgodovini.

— **Za našega konzula v Trstu** je imenovan Cincar Marković, dosedaj konzul v Zadru.

— **Zopet volani pri belem dnevu.** Te dni je bilo med poljanskim odredom v Ljubljani v trgovini Konzumnega društva na Du- najske cesti. Tat je odnesel čez 5000 kron gotovine.

— **Izgnan iz te naše države ruski polkovnik baron Cioelin,** ki je osumljen spo- zna.

— **Nova telefonska centrala** se je usta- novila v St. Pavlu v Savinjski dolini z dne- novno službo.

— **Na vojni akademiji v Beogradu** je izmed 320 gojencev prestalo častniški izpit 243.

— **V Rimske Toplice** je prispel za 6 tednov vodja radikalcev Stojan Protić.

— **Pogreša se** 27 letni pristav j. 2. Lu- dvik Gojzmar, zadnje čase uslužben na Ra- keku. Ker je zadnje čase govoril o samomu- ru, je njegov oče, ključavničar v delavnici lu- ž. železnice v Ljubljani, v velikih skrbih ter proš evant obvestila.

— **Kongres poštnih in brzojavnih urad- nikov** se vrši 12. in 13. t. r. v Beogradu.

— **V 1. artiljerijsko podoficirsko šolo** v Kragujevcu se sprejme meseca septembra 1922 100 mladenčev. Pogoji za sprejem so: 1. Naše državljanstvo (domovnica); 2. sta-

rost 17 do 21 let (rojstni list); 3. najmanj 4 razrede ljudske šole (šolsko izpričevalo); 4. samski stan (potrdilo župnega urada); 5. uradno potrjeno dovoljenje staršev za vstop v šolo; 6. pismena izjava roditeljev, da v rodnini ni škroloze, tetke, božjasti in du- ševne bolezni; 7. neomeževano vedenje (navrstveno izpričevalo). Lastnorčno pisa- ne prošnje je do 20. septembra vpsati ko- mandantu 1. artiljerijske podoficirske šole v Kragujevcu. V prošnji mora biti izrečno na- vedeno, da se prošilec podvrže vsem zahte- vam in pogojem, ki so določeni za gojence šole. Šola se prične dne 28. septembra 1922. Sprejeti prošilci dobe izkaznico za prosto vožnjo po železnici pri komandi ljubljanske- ga vojnega okroga.

— **Madžari za Habsburžane.** Univerza v Budapešti je imenovala nadvojvodo Jožeta za častnega doktorja.

— **Strahovita lakota v Rusiji.** Dosedaj je umrlo v Rusiji za lakoto okrog 10 milio- nov ljudi. Svet pa gre mimo, svojo pot, kakor da bi cepale le muhe.

— **Delavske plače v Rusiji.** Tovarniški delavci dobivajo 15 do 18 milijonov rubljev mesečne plače. Pa vkljub temu stradajo!

— **Zopet nesreča z moznarji.** V Skočja- nu pri Mokronogu so fantje povodim žeg- nanja streljali s topi. Pri tem se je pa ne- ki topič predčasno vnel in bušil v obraz posestnikovu sinu Ivanu Jereletu. Dobil je tako hude poškodbe po vsem obrazu, da so ga morali oddati v bolnico.

— **Železničarska zavarovalnica zoper nezgode v Ljubljani** se je preočnovala z dne 14. maja 1922 uradni list št. 62-2 v ekspozituro osrednjega urada za zavarova- nje delavcev. Interesenti se opozarjajo, da naslavljajo odsele dalje vse dopise, na na- slov: »Osrednji urad za zavarovanje delav- cev v Zagrebu, izpostava št. 1 v Ljubljani, Cankarjevo nabrežje št. 3/1.

— **Jugoslovanski Matice** je nakazal drž- višji živnozdravnik Pravoslav Rebek zne- sek kron 420, katerega je darovala gospica Olga Zorut v spomin pok. gdnice Ide Traup- puž. — Objava se je po nečlubi pomoti za- kasnela.

— **Opozorja se,** da je prevzel hotel Tri- glav v Rogaški Slatini g. Jakob Sedel, bivši plačilni natakar restavracije Grajska klet v Mariboru. Več v današnjem oglašju.

Ljubljana.

— **Kongres jugoslovanskega ženstva.** Včerajšnje zborovanje jugoslovanskega žen- stva je bilo vseskozi zelo zanimivo. Hrva- tica ga. Danica Bedekovićeva je poročala o delovanju hrvatskega dela Saveza in pri tem omenila, da je iz Saveza izstopilo več žens- kih društev, ker se je v hrvatski del Save- za vrnila politika. M. Govekarjeva, ki je poročala za slovenski del Saveza, je zlasti omenjala prekršitve akcije slovenskega ženstva za ustanovitev Dečjega doma kralji- ce Marije, kar so sprejle kongresistke z glasnim odobravanjem na znanje. V imenu celokupnega ženstva iz naše bratske češko- slovaške republike je pozdravila kongres tu- di predsednica Zveze Čehoslovakinj v No- vem Sadu ga. Stefanija Čehoslovakinj. Nato je zbrano jugoslovansko narodno ženstvo od- poslalo kralju Aleksandru in kraljici Mariji udanostno brzojavko s sledečo vsebino: »Narodni ženski Savez jugoslovanski pošlja s svoje 12. redne glavne skupščine v Ljub- ljani Vašima Velič. Izraz globoko udane zve- stosti. Me, jugoslovanske žene, organizovane v Savez, se čutimo okrepjene s tem, da imamo na prestolu ženo-kraljico in veruje- mo, da bomo mogle s to močjo pravilno vr- šiti vse naloge, ki jih stavlja na nas žene naša ujedinjena domovina. — Narodni žen- ski Savez SHS.«

— **Najdeno truplo utopljenca.** Včeraj dopoldne so v Trnovem potegnili iz Ljub- ljanske truppe utopljenca Valentina Bre- skvarja, ki je 25. junija pri kopanju utonil.

— **Nesreča v spanju.** Na Rakovniku je imel gojenec Anton Čuk posteljo na po- strešju. Vseled razburljivih sanj se je fant dvignil med spanjem iz postelje in padel globoko dol v vežo. Dobil je po glavi in životu težke poškodbe.

— **Ribolov po strugi Ljubljance.** Mestni magistrat prepoveduje na podlagi določila § 4 ribarskega zakona z dne 18. avgusta 1888, vsako lovljenje in pobiranje rib po strugi Ljubljance in to tudi v primeru, ka- dar je sicer struga zaprta in se ribe zbi- rajjo le v zaostalih mlakah. Vsi rožadevi prestopki se bodo kaznovali po določili §

80 ribarskega zakona z globo od 10 do 2000 kron, oziroma v slučaju nezdržljivosti de- narne kazni z zaporno.

— **Hvalevredno.** Podjetje Saturn—Flo- dor Leonov je pričelo s svojim projektosko- pom v večernih urah na Aleksandrovi cesti prinašati poleg dosedanjih reklamnih ogla- sov raznih tvrdk tudi slike naših letovih in gora, kakor n. pr. Bolniško jezero, Blejs- ko jezero, Rogaško Slatino, Kamniško Bi- strico, Mojstrano, vrhove Triglav, Crntav- ca itd. Vsekaror dobra misel!

— **Polijske vesti.** Dne 4. t. m. so se vnele saje v dimniku emonadstropne lope na Kodeljevem, v kateri stanuje 8 strank. Strankam se je posrečilo, da so same ude- šile ogenj. — Justin Rojc na Selu je bila ukradena pred njenim stanovanjem posre- brena ženska ročna torbica, v kateri je bilo 150 Din. Tatvino je izvršil neki umzovč med časom, ko je Rojčeva odšla k oknu po ključ in je za hip položila torbico na tla. — Na Izanski cesti je bila ukradena Josipu Moletu moška obleka, vredna 2000 kron. — Na glavnem kolodvoru je bila od novozgra- jenega voza odrezana kavčukova cev zračne zavor. — Med o. p. m. v prostore Konzum- nega društva na Dunajski cesti. Vlomilci so odprli zaklenjena vrata z navadnim ključem in odnesli 5070 kron 80 vin.

— **Radi takovanja** je vožnja iz Mari- jinega trga na St. Petersko in Miklošičev- ceto (ter obratno) do nadaljnjega prepo- vedana. — **Napad.** Trije neznanl vagabundi so napadli tesarskega pomočnika Martina Oštri- ja, ko se je vračal iz Glin domov. Eden izmed njih ga je udaril z boksarjem tako močno po glavi, da se je zgrudil in so mo- rali prepeljati ga v bolnico.

Maribor.

— **Žensko učiteljsko.** Hud boj se tije v »vili« Maribor radi ženskega, ali kakor pravijo, Vozlarjevega učiteljskega. V zadnji občinski seji so mu na predlog župana Ur- čarja odpovedali prostore v Razlogovi ulici, z nalozom, da jih izprazni tekom 30 dni, ker jih rabi občina za svoje šole. »Straža« pravi da naj vlada zavod kar zapre in tisti denar, ki ga prihrani, obrne za mariborsko bolnico. Voglar pa pravi, da naj se učiteljske nastani v prostorih, kjer imajo nune svoje učite- ljišče, ali pa naj bi se izselilo moško učite- ljišče da napravi prostor za žensko. To učite- ljišče je na vsak način potrebno, ker vsi ne morejo dati svojih otrok k nuni. Zato pa mora vlada skrbeti, da se bodo dobili tu- di prostori. In prostori so tu. V »Vesni na pr. je še zmerom omejena komisija, radi katere ta zavod mnogo trpi na ugledu. Ali res ni nobenega drugega mesta za to komi- sijo? Tu mislim bi bilo za silo nekaj pro- stora. Razen teh prostorov bi se dobili še drugi, samo energije je treba brez primere partizanstva in strankarskih kapric.

— **Smrtna kosa.** V sredo dne 5. t. m. ob 2. zjutraj je umrla gospa Marija Mariničeva, roj. Viher, soproga vilega narodnjaka in basista »Glasbene Matice« g. Naceta Marini- ča, revidenta luž. železnice. Pokojnica je bi- la skrbna mamica petih nedoraslih otrok. Pogreb bo danes petek popoldne na poko- pališče v Pobrežju. Razžalošeni družini na- še iskreno sožalje.

— **Telepatska produkcija.** V sredo zvečer ob 9. uri je priredil znani telepatski Svengali, ki pravi, da je rojen Slovenec Strbec, na trgu Svobode telepatsko produkcijo, ki je pri- vabila mnogo občinstva in je uspeła prav dobro.

— **Nesreča.** Alojzija Celofiga, delavka v kartonarni tovarni Benčina & Co. v Milinski ulici je prišla z desno roko v rezalnico, ki ji je odrezala dva prsta.

— **Kaznovana** je bila Antonija Novaček s 24 urami zopora in 100 Din globo, ker ni imela na siru označenih cen.

— **Pred sodiščem** je bil obsojen petindvaj- setletni posestnik Janko Macan iz Apač, okraj Ptuj, na 1 mesec zopora, ker je bil surov proti državnim organom. — Zaljubl- jena Eva Weiss je iz ljubosumnosti letos 26. aprila udarila svojega gospodarja Kon- rada Lukežiča na Ostrm vrhu, okraj Ma- ribor, s seklo po glavi in ga težko poško- dovala. Obsojena je bila na 2 meseca ječe, da se ji ohladi zaljubljena kri.

— **Srbske vojne sirote** iz Brograda pride- jo, kakor smo že javili, v nedeljo v Ma- ribor. Sestavil se je poseben odbor za spre- jem, za prireditev koncerta, ljudske veselice in pogostitve teh vojnihi sirot. Zanimanje je splošno. Ljudska veselica se bo vršila v nedeljo popoldne v katedri. Sodelovala bo voljska godba in pevski zbor Glasbene Ma- tice. Glavno vlogo bodo igrala srbske sirote same. Vstopnina bo samo 2 Din. Da bo po- set kadetnice olajšan, bodo vložili od drav- skega mostu do kadetnice in nazaj tovarni avtomobili proti mali odškodnini.

Celje.

— **Na občnem zboru društva javnih na- mečencev** v Celju je bil predsednikom iz- voljen vladni komisar dr. Brunčko, podpre- sednikom pa prof. Relch.

— **Umrl** je 4. julija na Spodnji Hudinji pri Celju upokojeni nadučitelj Franc Zopi. Po- greb se je vršil na okoliško pokopališče.

— **Na državni realni gimnaziji** v Celju je bilo v letnem terminu dne 30. junija na novo sprejetih v prvi razred 60 učencev, med njimi 3 učenke.

— **V celjski JDS občinski klub** vstopi na unesto odbornika fin. svetnika Sedlarja, ki odhaja na novo službeno mesto v Maribor notelir D. Bernardi.

— **Izpredmetje v osovbi celjske varnostne straže.** V zadnjem času so bili upokojeni: okoliška nadzornika poduradnika Andrej Bedrač in Ivan Črepinšek in nadstražniki: Anton Koren, Alojzij Kostić, Karl Krajnc, Stefan Lestan, Fridolin Lanc, Anton Peric, Miha Pilič, Anton Pauletič, Kristijan Sednari, Franjo Vidmar, Rok Verk in Filip Jerič. V Ljubljano je premeščen nadstražnik Anton Rožanc, prostovoljno je izstopil nadstražnik Ivan Marc. Upokojeni je bil tudi detektiv A. Knez. — Začasni stalež varnostne straže v Celju znaša sedaj še 38 mož. To za naše mesto popolnoma zadostuje.

— **Urednik »Cillerce«** naj si prebere obšir- no poročilo »Nove Dobe« od 6. julija glede prvenstvene nogmetne tekme v Celju in po- tem še dalje poročila o naši »Unfaire Bericht- erstattung«, glede te tekme in postopanja »nemških« Adeukov.

— **Imz.** v Sav. dolini se vsled ugodnih vremenskih razmer lepo razvija. Trta je do- rasla do vrha drogov ozirj. Žic, ima precej panog, na katerih se prikazujejo že cvetni popki. V rasti zaostali nasadi pa so še ved- no slabi. Imeljariji ne pričakujejo večje mno- žine pridelka, kakor lani.

Pokrajina.

— **Trbovlje.** Tukašnje izobraž. društvo »Bratstvo« je vprizorilo v nedeljo 25. junija v dvorani g. Fortea na Vodaš Nušičevu ve- soloigre v 3. delanljih »Navaden človek«. Igra se bilo zelo dobro naštudirana in igra- na, tako da zaslužijo igralci, zlasti oni, ka- tere smo videli privrkat na odru v večjih vlogah, — največjo pohvalo. Občinstvo, ka- tere se je v zadostnem številu udeležilo, je bilo tudi zadovoljno in želi od našega mla- dega društva še več enakih nastopov. Igra se bo ponovila in sicer v nedeljo dne 16. ju- lija ob 8. zvečer. Vabimo vse conj. občin- stvo, da se naše prireditve v polnem števi- lu udeležijo, ker je društvo šele ustanovljeno in zato zelo potrebno gmojne podpore. Dru- štvo bo pa to upoštevalo in bo občinstvu nudilo dovolj zabave pa tudi izobrazbe.

— **Semič.** »Domovina« z dne 1. 7. 1922 je objavila članek iz Semiča. Dopisnik tega članka naj zve na tem mestu, da bo s takim natolcevanjem in obrekovanjem dosegel ravno nasprotno od tega, kar si želi. Če hoče g. dopisnik »Domovine« delati rekla- mo za semiška vina, mu ni treba hoditi opre- zovat okoli »Franceljnovega kevdra«. Če je tako hudo žejan, naj raje stopi noter, en glazek ga bo lahko »ruknil«. To povemo kot nepristranski, ker nam ni za osebe. Če pa je kdo kaj radoveden, lahko še kaj več zve. Po našem mnenju bi dopisnik »Domovine« bolj koristil splošnosti, če bi pometal pred svojimi pragom kot pa da trati čas z opa- zovanjem raznih »kevdrov« in zidanic. — Nevesekdo.

Sokolstvo.

— **Narajšajski dan dne 23. julija.** Poziv- ljamo vsa društva, da nemudoma sporoče udeležbo naraščaja na naraščajskem dnevu 23. julija. Termin za prijave je potekel že dne 1. julija, vzlic temu pa mnogo društev še do danes ni poslalo potrebnih prijav. Dolžnost društev je, da se držijo predpisanih terminov za prijave, ker je sicer vsako poslovanje nemogoče. Na naraščajskem dnevu naj bi sodelovali ves naš naraščaj. Češko Sokolstvo odpošlje do 1000 naraščajnikov moških in ženskih, vsled tega je tem bolj dolžnost naših društev, da se na- raščajskega dneva udeležijo polnočestveno. Pošljite takoj pravilne prijave!

— **1. Jugoslovanska sokolska razstava v Ljubljani.** Slavnostna razstava otvoril je 23. julija ob 10 dop. Društva se zbirajo ob 9. pred Narodnim domom. Pozivljamo tem potom vsa društva, katere še niso po- slala svoje predmete za razstavo, naj to nemudoma stori, bratje in sestre, ki imajo slike, znake, razglednice itd. za razstavo naj prineso v Narodni dom 1. nadstropje, zletna pisarna in oddajo br. Kovaču vsaki dan ob 5. popoldne.

— **Prijavnice za zlet** je tehnični odbor razposlal posameznim župam; biti morajo v določenem roku zopet v rokah tehnične- ga odbora. Župni tehnični odbori naj ne- mudoma razposljejo društvom prijavnice, ki jih morajo izpolniti društva; dodajo naj potrebna navodila društvom, osobito naj opozore društvo na določbo, da se na pre- poznno došle prijave ne bo mogoče ozirati. Tehnični odbor Jugoslovanskega Sokolske- ga Saveza ponovno opozarja na svoj sklep, da se na prijave po določenem roku v no- benem slučaju ne bo oziral, in v tem oziru odklanja vsako odgovornost! Odgovornost nosijo sedaj župe in društva, ker je teh- nični odbor s svoje strani opozoril pravo- časno na prijave in pravočasno razposlal prijavnice. Natančno in točno izpolnjene prijavnice naj pošljejo društva župam, župe pa Saveznemu tehničnemu odboru po pošti priporočeno.

— **Slavnostni Sokolski spredov** o priliki Jugoslovanskega Sokolskega zleta se bo vršil dne 15. avgusta 1922 dopoldne ob vsakem vremenu. Sprevod pojde po sle- dečih cestah: 1. Dunajska cesta do glavne pošte. — 2. Aleksandrova cesta do Narod- nega doma. — 3. Bleiweisova cesta. 4. Rim- ska cesta. — 5. Emonska cesta. 6. Čojzova cesta. — 7. Sentjakovski most, Trubarjeva ulica, Sv. Jakoba trg. — 8. Stari trg. — 9. Mestni trg. — 10. Pred škofijo. 11. Vodni- kov in Krekov trg, Poljanska cesta. — 12. Ambrožev trg, Sentpeterski most. — 13. Škofja ulica, Tabor. — 14. Vidovdanska cesta. — 15. Sv. Petra cesta, Marjini trg. — 16. Prešernova ulica, Selenburgova ul. — 17. Mimo Dravske divizije in Slovenske Matice ter univerze na Kongresni trg, kjer je stik. Tu pozdravi Sokolstvo mestna ob- čina Ljubljana in Savezno starešinstvo. Po končanih govorih zapoje pevci, ki so po- stavljeni pred nunsko cerkvijo; himne poje z njimi tudi Sokolstvo. — 18.) Odhod po Wolfovi ulici, Marjiniem trgu, Prešernovi ulici, Dunajski cesti do Gosposvetske ceste, kjer je razhod.

— **Vaditeljski zbor ljubljanskega Sokola** naznanja, da se vrši telovadba moške dece odsele (do zleta) trikrat na teden in sicer vsak torek, četrtek in petek ob pol 6. po- poldne na letnem telovadišču pod Tivoljem, v slučaju slabega vremena pa v te- lovadnici v Narodnem domu. Naraščajniki, pridite vsi točno in redno! — 1. Jugoslo- vanski vsesokolski zlet je pred durmi! P. t. starši pa naj tudi storijo svojo dolžnost ter se od časa do časa prepričajo osebno o rednem obisku svojih sinov.

— **Zlet novomeške sokolske župe** v Metli- ko. O priliki proslave petnajstletnice ob- stalo Sokolskega društva v Metliki priredi novomeška sokolska župa dne 9. julija ce- ločevnen župni zlet v Metliko. Isti dan raz- vije društvo svoj društveni prapor, nara- ščaj pa pokloni belokranjsko učiteljsko tudi nov prapor. Pozivljamo bratska dru- štva, da se udeležijo župnega zleta v kar največjem številu, prijatelje Bele Krajine pa pozivljamo, da prilite ta dan v Metliko.

— **Redovne vaje** so v vsakem društvu obvezne za vse člane, posebno pa še za vse vdeležnike zleta v Ljubljani. Vdeležiti se jih mora tudi vse članstvo, ki hoče na- stopiti v kroju. Pridno je vaditi zavoje v dvoredu, v štirih, posebno pa v šesterore- dih kakor tudi v širih oblikah. Skrbno naj se pazi na to, da bodo sledeči redi točno na istem mestu zavijali kakor prednji, da zadnji del predelka ali kolene ne odbočuje v nasprotno stran. Ravna se na desnega krajnika. Čas do zleta naj se porabi za vežbanje vseh članov v redovnih vajah, kjer je zlasti tudi paziti na pravilen »trak«. Kdor ne zna koraka in redovnih vaj, ta ne sme nastopiti v kroju! Načelniki društev naj ponovno razložijo vsem vdeležnikom zleta, da je treba biti vedno o pravem času na določenem mestu. Neomejena disciplina je zlasti o zletu sveta dolžnost vsakega So- kola; ona je tudi edino jamstvo za dober uspeh slavnostnega spredova in zleta sploh! Za vse nepravilnosti članstva so odgovorni društveni in župni načelniki.

— **Zletni znaki.** Pozivljamo se vsa društva, da takoj naročijo zletni znak. Pravico do zletnega znaka imajo samo oni, ki so bili dne 30. marca 1922 člani Sokolskih društev. Oni, ki imajo zletni znak, imajo pravico do prostega vstopa k vsem prireditvam na te- lovadišču, kakor predzletne tako tudi glav- ne zletne dni dalje pravico do prostega skupnega prenočišča, prvot vstop v Sokol- sko razstavo v dneh 12. do 15. avgusta in v muzej. K drugim prireditvam mora pla- čati običajno vstopnino. Cena znaku je 20 Din. Poleg tega mora plačati vsak član, ki je vzel znak, še 1.50 Din. zavarovalnine, kajti vsak član, ki ima znak, je zavarovan od Saveza za slučaj nesreče med vožnjo na železnici ali pri telovadbi, in sicer za slu- čaj smrti na 10.000 Din. in za slučaj delane- zmožnosti na 20.000 Din. Društva, ki naro- čijo znake, naj pošljejo denar naprej, ker se na naročila brez denarja ni mogoče ozi- rati.

Sport in turistika.

— **Novo planinsko kočjo** so slovesno otvo- rili zadnji nedeljo na Gozdu pod Prisojni- kom. Ildino ježča kočja je samo poldrugo uro hoda od Kranjske gore.

Književnost in umetnost.

— **Pravni Vestnik.** Te dni je izšla 6. šte- vilka tega v Trstu izhajajočega »lista za pravoslovje in pravosodje«, ki ga izdaja društvo »Pravnik« v Trstu. Izhajanje tega strokovnega časopisa je lep dokaz življenjs- ki moči našega naroda na Primorskem, ka- terega pravniška inteligencija, vkljub odno- du velikega števila slovenskih sodnikov in odvetrov, ne žali ni truda ni gmočnih žre- tev pri izpolnjevanju prostovoljno prevze- te naloge, da slovenske pravniške seznanja z važnimi razsodbami laških sodišč in z važnejšimi dogodki v laškem zakonodajstvu. Tudi v ravnokar izšli številki so objavljene zanimive odlombe na pr. o odgovornosti laškega železniškega erarja za povzete, inka- sirano za odposiljatelja še pred okupacijo in o vprašanju, v kakem ramerju smelo Jugoslovanski državljani, ki bivajo v Jugoslaviji, zahtevati plačilo svojih terjatev v lirah.

— **Na koncu** bi si dovolili malo opazko glede ostale vsebine »Pravnega Vestnika«. Zdi se nam namreč, da je tu preveč jezikoslovnih člankov in večjih tudi takih, ki ne samo zelo suhoparni, temveč tudi ne sto- jijo skoraj v nikakoli zvezi s pravoslovjem, kakor na pr. le jezikoslovni specialistom namenjena razglabljanja dr. Tume. Tudi zadnja številka je začela objavljati, kakor je videti, na široko zasnovano jezikoslovno študijo dr. Goršiča o volnopravni terminolo- giji. Akoravni njegovim izvajanjem ni od- reketi zanimivosti in v neklih točkah tudi precejšnje opravičenosti, zdi se nam, da gre vendar predaleč, ako zametava izraz »verži- nik in veržiti«, ki ga danes pri nas pozna in rabi vse vsak otrok v najoddaljenejši pla- ninski vasi in ga hoče nadomestiti z manj običajnim in posebno v izvedenah zelo okornim »prekupuhom«. Tudi beseda »navi- jalec (cen)« je že tako vdomačena, da ga gotovo ne izpodrine drugod nerazumljivi lo- kalizem »dragoletnik«. Mi Slovenci sploh preveč in prehitro menjamo tehnične izraze vsled česar se naša znanstvena terminolo- gija nikakor ne more ustaliti. Saj si vstvarja skoraj vsak pisatelj svojo posebno novo ter- minologijo. Tudi izraze, ki ne odgovarjajo v vseh podrobnostih vsem zahtevam najno- vejše slovnice, ni treba zavreči, ako so se vdomačili celo med priprostim narodom. Ni treba, da bi posnemali Angleže, ki za nov pojem vstvarjajo izraze, nad katerimi se je- zikoslovcem jezi koži, ker so zverženi brez vsake slovnice poslednosti iz najrazličnej- ših jezikov, pa z druge strani tudi ne gre, da vedno in vedno izpreminjamo svojo ter- minologijo in s tem lajkomo delamo neraz- umljive naše uradne spise.

— **»Višnjeva repatica«.** Satirčen roman. Spisal Vladimir Levstik. Izdala in založila Zvezna tiskarna v Ljubljani, Marjini trg 8. Cena brošurani knjigi 20 Din. vez. 25 Din

E. GABORIAU:

Zločin v Orcivalu.

(Dalje.)

Toda grobovega trupla še vedno ni bilo moči najti. Zaman so skrbeli preiskovalci ves park in pretekli vsako najmanjšo grmovje.

»Menda so ga vrgli v vodo,« je rekel župan.

Takšna je bila tudi misel gospoda Dominija. Poslal je ribiče na Sekvano ter jim priporočil, naj začno iskati nekoliko višje od kraja, kjer je ležalo grobično truplo.

Ura je bila tri. Oče Plantat je spomnil svoje tovariše, da so gotovo še vsi tešči; ali ne bi bilo pametno v naglici kaj zaužiti, ko se zdi, da bodo imeli posla do pozne noči?

Ta opomin na vsakdanje človeške potrebe je bil skrajno nevšečen orciivalskemu županu, ki se je čutil prizadetega v svojem človeškem dostojanstvu.

Ko pa sta ona dva potrdila očetu Plantatu, se je uklonil tudi gospod Courtois. Bog ve, da ni imel veselja do jedi!

In tako so sedli preiskovalni sodnik, oče Plantat, zdravnik in župan za mizo, ki je bila še mokra od vina, razltega po mizicah ter so se spravili nad improviziran obed.

V.

Stopnice so bile zastražene, toda veža je ostala dostopna. Iz nje se je slišala hoja semtertja, teptanje z nogami in pridušeno šušljanje; nato je nadladalo ta hrup vpitje in preklinjanje orožnikov, ki so izkušali zadržati množico.

Vsak hip je kdo plašno smuknil mimo odprte obednice; smeješi izmed radovednežev so skušali videti »sodnika« pri jedi ter prestreči kako besedo, da bi se postavili ž njo pred drugimi.

Toda »sodnika« se je čuvala govoriti kaj važnega pri odprtih vratih in vprico sluge, ki je stregel pri mizi.

Presunjeni po strahotnem zločinu in vznemirjeni nad skrivnostjo, ki je še odevala krvavo dejanje, so gospodje molčali o svojih dojmi ter jih zapirali vase. Vsak je v duhu tehtal verjetnost svojih sumen, toda govorili ni o njih nihče.

Gospod Dominij je med jedjo urejal svoje zapiske in podčrtaval nekatere odgovore osumljenec, ki so se mu videli dovolj značilni, da bi mogel osnovati na njih poročilo.

Med vsemi štirimi udeleženci turobno obeda je bil on mogoče najmanj vznemirjen. Zločin se mu ni zdel izmed tistih, od katerih dobe preiskovalni sodniki sive lase. Nagib je bil znan — že to je veliko! — in razen tega je imel dva storilca ali vsaj sokrivca umora pod ključem.

Oče Plantat in doktor Gendron sta sedela vstric ter se razgovarjala o boleznih, ki je pobrala Sauvresyja.

Gospod Courtois je stregel glasove, ki so prihajali od zunaj.

Vest o dvojnem umoru se je širila po okolici; množica je naraščala od minute do minute. Polnila je dvorišče ter postajala čedalje predrznejša. Orožniki so bili brez moči.

Zdaj ali nikoli se je moral orciivalski župan pokazati svojemu ljudstvu.

»Ven stopim,« je dejal, »da izpametujem te ljudi in jih spravim domov.«

To reki si je obrisal usta in smehljaje vrgel servet na mizo.

Bil je res skrajni čas. Nihče ni več poslušal brigadirjevih pozivov. Najhušji radovedneži so se pripravljali, da bi vtrli vrata, ki so držala na vrt.

Župana se tolpa ni baš ustrašila; pač pa je vrnilo njegovo pojavljanje orožnikom potrebno odločnost, da so izpraznili vežo. To vam je bilo mrmranja in zabavljanja!

Gospod Courtois ni prezel sijajne prilike, da uveljavi svoj govorniški dar.

Stopil je na prag, držeč levico v izreku svojega telovnika in mahaje z desnico, v ponosni, mramorni poz, ki jo dajejo kiparji velikim vodjem množic. Tako nastopa tudi pred občinskim svetom, kadar naleti na nepričakovan odpor in hoče ukloniti opozicijo svoji modrejši volji.

Posamezni odlomki njegovega govora so se slišali v obednici. Besedoval je takole:

Dragi občani!

Zločin, nezasiščen v povestnici orciivalski, je okrvavil naš pošten in miroljubni kraj. Pridružujem se vaši bolesi. Predobro razumem vašo vročico razburjenosti in vaš upravičen gnev. Z vami vred, prijatelji, in še bolj od vas sem ljubil in cenil plemenitega grofa Trémorelskega in krepostno mu družico; oba sta bila dobra angela našega kraja. Naša žalost nad njuno smrtjo je skupna...

»Pravim vam,« je govoril doktor Gendron očetu Plantatu, »da so pojavi, o kakršnih govorite, po vnetju prsne mrene zelo pogosti. Zdravnik misli, da je ugnal bolezen, ter spravi svoje orodje, pa se je ukani. Vnetje preide iz akutnega v kronično stanje ter se komplicira s pljučnico in naglo sušico.«

»Toda nič,« je nadaljeval župan, »nič ne more opravičiti radovednosti, katere neumestni in hrupni izbruhi ovirajo pravico v njenem poslovanju ter so nedvomno kaznjivo kršenje

veličanstvenosti zakonov. temu to neobičajno zbiranje, to vpitje in hrumenje, to šušljanje in ustanavljanje prenatrjenih mnenj? ...«

»Vršilo se je dvoje ali troje zdravniških posvetov,« je odgovarjal oče Plantat, »ki pa niso rodili zaželenega sadu. Sauvresy je tožil o povsem čudnih in nenavadnih bolečinah. Občutki so bili po njegovem mnenju tako neverjetni, tako nezmisljeni, da niti najizkušenejši zdravniki niso vedeli kod ne kani.«

»Kdo pa je bil pri njem? Ali ne R... iz Pariza?«

»Baš on. Prihajal je vsak dan; večkrat je tudi prenočil v gradu. Pogosto sem ga videl korakati vsega zamišljenega po veliki ulici; hodil je k lekarnarju, da je sam nadzoroval izgovarjanje svojih receptov.«

»Krotite,« je vpil gospod Courtois, »krotite tedaj svojo pravično jezo! Vedite se mirno, vedite se dostojno!«

»Vaš lekarnar,« je nadaljeval doktor Gendron, »je vse, kakor spreten človek; toda v Orcivalu imate ptička, ki mu dela hudo konkurenco. Poznate li nekega Rebelota?«

»Padarja Rebelota?«

»Da. Dokaj znano je, da se ukvarja z zakotnim zdravljenjem. Zelo bister fant! Sicer pa se je pohujšal pri meni! Dobrih pet let je bil sluga v mojem laboratoriju in še zdaj, kadar imam kočljivo delo —

Zdravnik se je prekinil, presenečen po nenadni izpremembi Plantatovega obličja.

»Kaj vam je, prijatelj?« se je vznemiril. »Morda vam priha slabost?«

Preiskovalni sodnik je odložil svoje papirje in vzdignil oči.

»Zares,« je dejal, »gospod mirovni sodnik je tako nekam bled...«

Toda že je kazal oče Plantat spet svoj vsakdanji obraz. »Nič mi ni,« je odgovoril, »prav čisto nič. Le moj neumni želodec se oglaš, kakor hitro ne obedujem ob navadni uri...« Zaključujoč svoj nagovor je gospod Courtois povzdignil glas in širokoustno potvarjal dejstva:

»Vrnite se tedaj v svoja mirna domovanja. Vrnite se k svojim opravkom in primite vsak za svoje delo. Ne bojte se ničesar, zakaj pravica vas čuva. Že je začela svoje delo; dva izmed krivcev strašnega zločina sta v njenih rokah, njunim pajdašem pa smo za petami...«

»Med posli, kar jih zdaj služi v gradu,« je omenil oče Plantat, »ni žive duše, ki bi pomnila Sauvresyja. Grof in grofica sta premenila sčasoma vso služinčad.«

»Lehko si mislim, da je moral biti pogled na stare služabnike gospodu Trémorelskemu prav neprijeten,« je pokimal zdravnik.

(Dalje prihi.)

Gospodarske vesti.

+ **Delovna doba v Švici.** Narodni svet je pristal na to, da se izvrši revizija člena 41. tvojniškega zakona ter se lahko podaljša delovna doba po tvojniški pri težki gospodarski krizi na 54 ur v tednu ali povprečno na 9 ur dnevno. Ta sklep ima stopiti v veljavo za dobo 3 let. Proti načrtu so glasovali socialni demokrat, komunisti, krščanski socialisti ter člani social. politič. stranke.

+ **Likvidiranje terjatev naših državljanov pri poštni hranilnici na Dunaju in Budimpešti.** Glede hranilnih vlog pri bivših poštnih hranilnicah na Dunaju in Budimpešti je bil podpisan na rimski konferenci dne 6. aprila 1922 sporazum o prenosu hranilnih vlog naših državljanov pri poštni hranilnici na Dunaju in da se bo ta prenos takoj izvršil, kar hitro bodo ta sporazum vse trgovske države ratificirale. Glede hranilnih vlog pri poštni hranilnici v Budimpešti se bo sklepalo na posebni konferenci, glede katere se je Madžarska obvezala, da jo skliče. — Toliko za danes občinstvu v blagohotnost obvestilo.

+ **Ogromna udeležba na zagrebškem velesejmu.** Na Petrovo je bil zagrebški vele-

sejem nepričakovano obilno posečen. Računa se, da ga je posetilo okoli 12.000 udeležnikov. Danes so posetile velesejem tudi različne kulturne, trgovske in politične korporacije.

+ **Za našo industrijo češpelj.** V nekaterih delih naše domovine, posebno v Bosni in vzhodni Srbiji tvorijo češpelje (slive) glavni izvoz. Zato je bilo uместno, da je trgovsko ministrstvo sporazumno s poljedelskim ministrstvom sklicalo v Zagreb izvoznike te industrije na posvetovalje. Namen konferencie je bil v prvi vrsti ta, da se zagotovijo za letošnji bogati pridelek češpelj ugodni pogoji za izvoz, posebno posušenih češpelj. Letos je pričakovati v južnih pokrajinah najmanj 7 milijonov met. stotov za izvoz predelanih češpelj. V tem pogledu je naša država na prvem mestu celega sveta, ker Amerika pripravi največ 3 milijone stotov češpelj za izvoz, Francoska pa največ 1 milijon stotov. Naš izvoz torej lahko preplavi vse svetovne trge tako glede posušenega sadja kakor tudi predelane v pekline. Glavno je, da izvoz podpira obratno ministrstvo in paroplovni sindikat ter da se dajo izvozu carinske olajšave.

+ **Poslavitost avstrijske trgovine.** Glasom trgovkar izdane državne statistike za

leto 1921. Uvoz je znašal 96 milijard, izvoz pa samo 53 milijard a. a. kron.

+ **200 poštinih avtomobilov** je dobila naša vlada iz Nemčije na račun reparacij.

+ **Radiotelegrafska služba v Jugoslaviji.** Pošto ministvo namerava upeljati po vzoru modernih evropskih držav radiotelegrafske službe. Po vseh pokrajinskih centrih se installira po ena radiotelegrafska postaja. Aparate priskrbi Nemčija na račun reparacij. V Beogradu zgradi veliko postajo angleška ali francoska družba.

+ **Kakšna sladkorna letina se nam obeta v Evropi.** Na Francoskem so imeli v začetku junija suhe in tople dni. Nato je palo okoli 7. t. m. precej dežja, ki je jako koristil sladkornim poljem. Ko so že vse okoliplani in opeli, je začela sladkorna pesa najlepše uspevati. — Iz Belgije poročajo o letni vročini. Dasi je pomanjkanje dežja, a kar ga je bilo, je jako dobro del mladim rastlinam. Kar je bilo zgodnje setve, kaže prav lepo, o kasnejši setvi sladkornih pesi pa upajo, da bo še prehitela, kar se je bila zakeznila. — Na Švedskem ne pričakujejo dosti sladkornega pridelka, ker so se sladkorna polja letos precej skrčila. — Na Danskem, kjer se po svetovni vojni sladkorna pesa močno goji, se obeta letos dobra slad-

korna letina. — V češkoslovaški republiki je pomladansko suho vreme na sladkorno polje neugodno vplivalo, zlasti se zato, ker se je mrčes tako razpel. Na Slovaškem je bilo teh poljskih škodljivcev toliko, da so uničili 5 odstot. a sladkornoposojnega polja, ki so ga morali preorati. V srednjih delih je letos 2.303 ha s sladkorno posojeno obsejanega polja, lani ga je bilo pa 36.193 ha. To so vsakega znaki za manjši sladkorni pridelek.

+ **Industrijska konferenca na Bledu.** V četrtek dne 6. julija t. l. se vrši ob 11. uri predpoldne v hotelu Toplice na Bledu II. konferenca Industrije Kraljevine Srb, Hrvatov in Slovencev. Na konferenco so vabljene poleg predstavnikov centralnih oblasti vse v državi obstoječe organizacije industrijev.

+ **Cene žita se naj maksimirajo.** Razni špekulanti nepravilno navajajo cene žita, zato bi naj naša vlada posnemala rumunsko vlado, ki je maksimirala cene pšenice, da se zagotovi domača potreba po pošten cenah.

+ **Kongres obrtnikov.** V dneh 14. 15. in 16. t. m. se vrši v Sarajevu kongres obrtnikov iz cele kraljevine. Kongres se bo bavil

z obrtno in gospodarsko politiko, posebno pa z organizacijo obrtnikov za celo kraljevino. Prijave sprejema Savez obrtnih društev v Sarajevu (Jellča 23-II).

+ **Naši carinski dohodki** so znašali v prvi dekadi meseca junija 18.362.198 Din. Na prvem mestu je zopet zagrebška glavna carinarna s svoto 3.300.716 Din.

+ **Razstava živil v Londonu.** Od 6. do 26. septembra letos priredijo v Londonu veliko razstavo vseh živil in kuhinjskih priprav.

+ **Kako Nemci varčujejo?** Mestna miznarna v Berlinu je postavila za raznih krajih mesta vozove za pobiranje krompirjevih olupkov, za katere dobe gospodinjice primeren količino drv. Na ta način zbere mlekar na do 1000 met. stotov olupkov na dan. Olupki so izvrstna krlja za krave.

+ **Prodaja dalmatinskega vina v inozemstvo.** Kakor poroča »Jutarnji list, se pred par dnevi prodalo 20.000 lit. dalmatinskega črnega vina v Francijo. Tudi Češka slovaška kupuje dalmatinska črna vina.

+ **Prosti uvoz opeke in apna.** V proračunski dvanajstini za mesec julij je predvideno znatno znižanje carine na uvoz stavbnega materiala, uvoz opeke in apna pa bo popolnoma prost.

MALI OGLASI

PRODAJA:

MOŠKO KOLO v zelo dobrem stanju. Cena primerana. Poizve se: Kladezna ul. št. 3.

VIOLINA, stara 85 let, italijanskega izvora, radi vpo-ključa k voljakom. Naslov v upravi lista.

PIPIKA-HLAČE za malo dečbo. Sv. Petra c. 16/pr. 50

SLUŽBE:

SPREJMEM VAJENCA v trgovino z mešanim blagom na deželo. Prednost imajo štrote brez staršev, s celo okirbo; vstop lahko takoj. Ponudbe na upravo lista pod »Pridne in postene«.

TRGOVSKI SOTRUDNIK mešane stroke in šofer išče mesta za takoj. Ponudbe prost pod »takoj« na upravo lista.

DVA MANIFAKTURISTA išče za takojšnji nastop proti dobri plači »Tekstila«, d. d. Ljubljana, Krekov trg 10.

KORRESPONDENT, zmožen italijansko in francosko, vešč v eksportnem in importnem trgovanju in trgovskega potovanja. Gre tudi samo za gotove ure na dan. Ponudbe pod »Korespondent« na upravo lista.

SPREJMEM VAJENCA za mizarsko obrt. Istotam se dobi izgotovljeno pohištvo

za delavske družine. Vinko Vipotnik, mizar, Zagorje ob Savi.

Sprejme se TRGOVSKI UČENEC v trgovino z mešanim blagom pri tvrdki Franjo Zagor v Oplotnici od boljših hiše z dobro šolsko izobrazbo.

KONTORIST z bančno prakso in dobrimi referencami išče primerno mesto kot korespondent, saldakontist, itd. Dopis pod »ZVS« na upravo lista.

GATERISTA (ZAGARJA) sprejemem v stalno službo. A. Kanč, Mengeš.

GOSPODICA iz ogledne rodbine, vestna in poštena, z več leti pisarniške prakse, želi premeniti službo kam v tužino, najraje na deželo. Sla bi tudi v kako trgovino ali kaj primerne. Glavni pogoj: vsa oskrba v hiši. Ponudbe prost na upravo lista pod šifro: »Brez doma«.

RAZNO:

ŠNAŽNO MESEČNO SOB-BO za v Ljubljano prestavljene višjega državnega uradnika iščem za takoj. Ponudbe pod »Mesečna sba« na upravo lista.

Za daljšo dobo let se odda v najem dobro lodoča GOSTILNA v prometnem kraju na deželi v bližini Kamnika. V popolno renovirani hiši je ves gostinski inventar na razpolago. Poleg gostilne se odda na željo tudi 8 oravov nlijv in travnik v relikantu v pomoč. Ugodna poiztega za mesarja ali lesnega trgovca.

Vprašati je za upravo lista pod zaprto kave: pod št. K/32 Kamnik in je za odgovor priložiti znamko za 10 kron.

500 K NAGRADE dobi, kdor mi preskrbi že vpeljano pekarno v najem v kakem prometnem kraju v trgu ali na deželi. Ponudbe pod »pekarna« na upravo lista.

Mizarske vajence brez hrane in stanovanja išče za takojšnji nastop mizarska delavnica Struželj & Magister, Sp. Šiška Planinska cesta 168.

Kot

administrativni vodja ali na drugo primerno mesto v kakem industrijskem podjetju želi vstopiti trgovec, 43 let star, oženjen, zmožen slovenskega in nemškega jezika, knjigovodstva in strojepisja v temem kraju, kjer bi bilo stanovanje na razpolago. Ponudbe pod »administrativni vodja« na Anončni zavod Draga Beseljak, Ljubljana, Sodna ulica št. 5.

Sokolske potrebstine za žlane, članice in naraščaj kakor tudi suknjo za kroj priporoča tvrdka

A. & E. Skaberne Ljubljana, Mestni trg 10.

Josip Pernuš, Kranj

oblastveno preizkušeni mestni tesarski mojster naznanja al. občinstvu, da je pričel izvrševati svoje tesarsko obrt, ter se priporoča za vsa v to stroko spadajoča dela, po danih in lastnih načrtih.

Sode iz mehkega lesa

gotove ali razložene (nekaj vagonov) za tovarno barv se

kupi.

Ponudbe na upravo lista.

Delniška glavica: K 30.000.000—

Rezerva: K 5.000.000—

Obreduje vloge po najvišji obrestni meri.

Izvršuje vse bančne posle zelo ugodno.

Centrala: v lastni palači Ljubljana, Stritarjeva ulica 9.

Podružnice: Novi Sad, Ljutomer, Dolnja Lendava.

Ekspozitura: Vrhnika.

P. n. gospodinja, šivilje, krojače, čevljarje, in sedlarje opozarjamo, da se dobijo zopet najboljši šivalni stroji

„Gritzner“

v vseh opremanih materijal predvojni, cene najnižje edino le pri

Josip Petelincu

Ljubljana, Sv. Petra nasip št. 2.

Pouk v vezanju brezplačen!

Istotam igle, olje, vse nadomestne dele za vse sisteme šivalnih strojev in koles. — Potrebščine za šivilje, krojače, čevljarje, brivce, sedlarje, toaletno modno blago, srajce, kravate, ščetke, palice.

Galanterija, gumbi, na veliko in malo!

Najnižje cene! Točna postrežba!

Razširjajte „JUGOSLAVIJO“!

Otvoritev naznanilo.

Slavnemu občinstvu vjudno naznanjam, da sem prevzel hotel »Triglav« v ROGAŠKI SLATINI, katerega sem otvoril dne

1. julija t. l.

Hotel vsebuje 35 lepih, na novo opremljenih sob za tužce, daje krasno restavracijsko dvorano, solnčni vrt in zelo okusno opremljen bar z godbo.

Točil bodem samo najboljša pristna štajerska vina v sodih, kakor tudi v steklenicah, GLASOVITE TVRDKO GJURO VALJAK, »GRAJSKA KLET« v MARIBORU.

Restavracija bode preskrbljena z izvrstno kuhinjo ter bode nudila cenj. gostom topla in mrzla jedila.

Zagotavljam prvovrstno postrežbo, priporočam se najtopleje za mnogobrojen obisk.

Jakob Sedej,

bivši plačilni natak restavracije »Grajska klet« v Mariboru.

Med dobrim najboljšel
Pfaff šivalne stroje, Puch in Waffenrad kolesa
Pnevmatika in druge potrebstine priporoča po solidnih cerah
TVRDKA
IGN. VOR, specialna trgovina šivalnih strojev in koles
LJUBLJANA, Sodna ulica št. 7.